

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013.gada 29.janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Kovaļevska,
tiesnese M.Romanova,
tiesnese A.Zariņa,

piedaloties pieteicējam *A.Č. (A.Č.)*, pieteicējas *Z.Č. (Z.Č.)* pārstāvei *D.A.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvim *M.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *Z.Č.* un *A.Č.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 21.maijā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē saņemts Krievijas Republikas (turpmāk – Krievijas) pilsones *Z.Č.* iesniegums un Krievijas pilsoņa *A.Č.* iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijā Republikā.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Patvērumu lietu nodaļas (turpmāk arī –

Pārvalde vai Iestāde) 2012.gada 2.oktobra lēmumu Nr.24/BD-742/308 (turpmāk arī – Lēmums Nr.1) nolemts atteikt piešķirt Z.Č. bēgļa un alternatīvo statusu Latvijas Republikā.

Lēmums Nr.1 pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] 2012.gada 21.maija iesniegumā pieteicēja norādīja, ka viņu un viņas dēlu A.Č. vajā pieteicējas vīrs, kurš nodarbojas ar pretlikumīgām darbībām (narkotiku izplatīšanu) un liek to darīt arī pieteicējas dēlam. Pieteicējas vīra mērķis ir iesaistīt dēlu narkotiku biznesā. Ja pieteicēja neļauj dēlam pildīt vīra pavēles, viņa tiek sistā. Ja pieteicēja atgriezīsies Krievijā, vīrs viņu nogalinās, bet dēlam liks nodarboties ar pretlikumīgām darbībām.

[2.2] 2012.gada 21.maija aptaujas anketā un 2012.gada 22.maijā notikušajās pārrunās pieteicēja sniedza šādu informāciju.

[2.2.1] Pirmos 3 laulības gadus pieteicēja ir strādājusi par noliktavas pārzini Krievijā, /pilsēta/ pilsētā vairumtirdzniecības bāzē, kā arī nelegāli strādājusi tirgū, tirgojot konditorejas izstrādājumus.

[2.2.2] Pieteicēja 1999.gada tika notiesāta ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem par narkotisko vielu glabāšanu. Aptuveni pēc 2 gadiem tika priekšlaicīgi atbrīvota. Pieteicēja paskaidroja, ka vīrs lika uzņemties vainu viņa vietā.

[2.2.3] 2011.gada augustā pieteicēja izceļoja no Krievijas uz Latviju ciemos pie brāļa un lai satiktu māsu, pēc kā pieteicēja atgriezās Krievijā.

2011.gada 30.oktobrī pieteicēja legāli izceļoja no Krievijas ar vilcienu un ieceļoja Latvijā. Pieteicēja un viņas dēls uzturējās 1-2 dienas Majoros pie pieteicējas māsas dēla, pēc kā devās uz Lietuvu pie brāļa, kur uzturējās līdz 2011.gada 20.novembrim. 2011.gada 21.novembrī pieteicēja un viņas dēls izceļoja ar prāmi no Rīgas uz Zviedriju.

[2.2.4] 2012.gada 21.maijā, pieprasot patvērumu Latvijā, pieteicēja uzrādīja autentisku Krievijas pilsoņa pasi, derīgu no 2011.gada 22.jūlija līdz 2016.gada 22.jūlijam.

Pieteicēja norādīja, ka dara visu iespējamo, lai dēlu pasargātu no vīra un vēlas dot dēlam iespēju dzīvot normālu dzīvi. Pieteicēja baidās par savu un sava dēla dzīvību.

[2.2.5] Kad pieteicējas dēlam tuvojās pilngadība, pieteicēja ieminējās vīram par laulības šķiršanu, taču vīrs bija kategoriski pret to. Tomēr 2010.gada 13.decembrī laulība tika šķirta, jo pieteicējas vīram bija nepieciešams mainīt uzvārdu. Pēc laulības šķiršanas pieteicējas vīrs mainīja vārdu un uzvārdu, kā arī izņēma jaunu pasi, kurā neparādījās pieteicējas un viņas dēla dati. Pēc laulības šķiršanas pieteicējas dzīvē nekas nemainījās – viņi ir turpinājuši dzīvot tajā pašā adresē, pieteicējas vīrs finansiāli nodrošināja pieteicēju un dēlu.

[2.2.6] Pieteicēja norādīja, ka labprāt būtu devusies dzīvot atsevišķi no sava vīra, bet tas nav bijis iespējams, jo vīrs gadiem ilgi esot draudējis, ka no viņa nevar aizmukt. Pieteicējas vīrs viņai pirmo reizi iesitis trešajā laulību gadā, pēc kā viņa mēģināja bēgt no vīra uz Latviju pie mātes, bet tas nav izdevies, jo vīrs visu uzzināja.

[2.2.7] Pieteicējas laulība pirmos piecus gadus bija laba. Sarežģījumi sākās aptuveni 1996./1997.gadā, kad pieteicēja ar ģimeni pārcēlās uz /pilsēta 2/, kur dzīvoja pieteicējas vīra māsa, kura nodarbojās ar narkotisko vielu tirdzniecību. 1997.gadā pieteicēja uzzināja, ka viņas vīrs nodarbojas ar narkotisko vielu tirdzniecību. Pieteicēja centās vīru atrunāt no iesaistīšanās noziedzīgās darbībās. Pieteicēja centās runāt ar vīra māsu, lūdzot, lai vīra māsa

neiesaista pieteicējas vīru narkotiku biznesā. Pēc sarunas pieteicējas vīra māsa citas personas pavadībā ieradās pieteicējas dzīvesvietā un viņas vīra klātbūtnē apsaukāja pieteicēju un vairākas reizes ieplaukāja. Pieteicējas vīrs neiejaucās. Pieteicēju vīra ģimenē saukāja par lietuvieti un rupji apsaukāja, tā arī līdz galam nepieņēma ģimenē.

[2.2.8] Pieteicējas vīrs ir krievu izcelsmes roms. Pieteicēja norādīja, ka viņas vīrs pieņēma citu identitāti, jo jaunībā bija izvarojis kādu meiteni un varēja nonākt cietumā. Pieteicējas vīram ir bijušas problēmas ar tiesībsargājošajām iestādēm, taču visas apsūdzības ātri tikušas izbeigtas, jo vīrs atpirkās no apsūdzībām.

[2.2.9] Pieteicēja visu laulības dzīvi esot sista neskaitāmas reizes. Pieteicēja skaidro, ka ir sista tik bieži, ka nav iespējams atcerēties visu iegūto rētu iegūšanas gadus. Pēc fiziskās izrēķināšanās pieteicēja tika vesta uz slimnīcu, lai pārlicinātos, ka nav traumēti dzīvībai svarīgi orgāni. Pieteicēja nekad netika atstāta slimnīcā, jo ārstēšanu uzņēmās pieteicējas vīra ārsts.

[2.2.10] Pieteicēja divas reizes ir vērsusies milicijā.

Pirmajā reizē viņa vērsās /rajons/ milicijas iecirknī 1998.gadā. No pieteicējas iecirknī tika pieņemts paskaidrojums. Milicijas iecirknī pēc pieteicējas ieradās viņas vīrs un aizveda mājās. Vīrs mājās pieteicēju sita un draudēja, ka nogalinās, ja pieteicēja vēlreiz vērsīsies milicijā.

Otrajā reizē pieteicēja vērsās /milicija/ iecirknī, kur iesniedza ziņojumu, ka vīrs viņu sit un nodarbojas ar narkotisko vielu tirdzniecību. Milicija piezvanīja pieteicējas vīram, kurš atbrauca pieteicējai pakaļ un aizveda no iecirkņa. Kad pieteicēja tika atvesta mājās, viņš viņu sita. Vīrs pieteicēju ir mēģinājis noslīcināt un vedis uz mežu, lai apraktu. Vīrs lika pieteicējai izrakt pašai sev kapu. Konkrētu šo notikumu laiku pieteicēja neatceras.

[2.2.11] Aptuveni pirms 17 gadiem pieteicējas vīrs izvarojis pieteicējas meitu no pieteicējas pirmās laulības. Par šo faktu pieteicēja uzzināja no savas meitas. Pieteicējas meita neuzdrošinājās ziņot milicijai par notikušo, jo romi situāciju pagrieztu tā, ka viņa pati ir bijusi vainīga pie notikušā.

[2.2.12] Pieteicējas vīrs ir licis pieteicējas dēlam veikt dažādus darbus, piemēram, aiznest un atnest nezināma satura un izcelsmes somas. Pieteicēja uzskata, ka somās atradās narkotikas, tāpēc pieteicēja aizliedza dēlam to darīt.

[2.2.13] 2011.gada augustā pieteicēja ar dēlu ieradās Latvijā, lai gūtu patvērumu. Pirmajās dienās pieteicēja ar dēlu ciemojās pie pieteicējas māsas dēla. Pieteicēja nelūdza patvērumu, jo legāli uzturējās valstī un apciemoja radniekus. Pieteicēja nepaziņoja vīram, ka izceļo no Krievijas uz Latviju, kur uzturējās aptuveni 3 dienas. Trešajā dienā pieteicējai piezvanīja vīrs un pateica: ja pieteicēja ar dēlu neatgriezīsies Krievijā pāris dienu laikā, viņš izrēķināsies ar pieteicējas meitu no pirmās laulības. Pieteicējas meitas balss bija dzirdama telefonā. Pieteicēja ar dēlu nekavējoties atgriezās Krievijā. Pieteicējas meita tika turēta slēgtā telpā. Pēc pieteicējas atgriešanās Krievijā, pieteicējas meita tika atbrīvota.

[2.3] 2011.gada 13.augustā un 30.oktobrī pieteicēja ieceļojusi Latvijā uz īstermiņa vīzu pamata ar mērķi apciemot radniekus.

2012.gada 20.februārī Pārvaldē tika saņemts Zviedrijas Dublinas nodaļas pieprasījums

par pieteicējas atpakaļuzņemšanu. 2012.gada 28.martā Pārvalde apstiprināja pieprasījumu par pieteicējas atpakaļuzņemšanu Latvijā.

EURODOC Centrālās datu bāzes informācija liecina, ka pieteicēja 2011.gada 23.novembrī ir lūgusi patvērumu Zviedrijā.

[2.4] Pieteicēja ir uzrādījusi autentisku Krievijas pilsoņa pasi, līdz ar to viņas identitāte tiek uzskatīta par pierādītu.

[2.5] Pieteicēja nav iesniegusi informāciju par to, ka savā valstī būtu saskārusies ar kādām problēmām vai vajāšanu, kas saistīta ar viņas rasi, reliģiju, piederību kādai sociālai grupai vai viņas politiskajiem uzskatiem. Līdz ar to, pieņemot lēmumu par bēgļa statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt, pieteicējas iesnieguma atbilstība iepriekš minētajiem četriem kritērijiem (rase, reliģija, piederība sociālai grupai vai politiskie uzskati) netika vērtēta.

[2.6] Pieteicēja savu iesniegumu pamato ar to, ka viņa ir romu tautības pārstāve un tādēļ tiek vajāta no vīra un vīra ģimenes puses. Pārvalde norāda, ka arī pieteicējas vīrs un viņa ģimene ir romu tautības.

[2.7] Izvērtējot pieteicējas sniegto informāciju, secināms, ka kopumā tā ir ticama un atbilst Pārvaldes rīcībā esošajai informācijai. Tomēr šādi apstākļi nevar būt par pamatu bēgļa statusa piešķiršanai.

[2.8] Pieteicēja apgalvo, ka viņas tautība ir romu, tomēr viņas 1989.gada 22.jūnijā noslēgtās laulības apliecībā norādīts, ka viņa ir krieviete. Pārvaldei nav pamata apšaubīt šajā dokumentā sniegto ziņu patiesumu, tomēr ir ņemama vērā pieteicējas izcelsme, proti, pieteicējas tēvs bija romu tautības, bet māte – krieviete, tādējādi Pārvalde neapšaubā pieteicējas piederību romu tautībai.

[2.9] Pieteicēja 2012.gada 2.maija pārrunās norādīja, ka vīrs vēlējās šķirties, jo viņam bija nepieciešams mainīt uzvārdu, bet pieteicēja pārrunu laikā vīru piemin kā *V.Č.*, neatklājot vīra jaunās identitātes datus, kas rada šaubas, vai tāda vispār pastāv.

[2.10] No izcelsmes valsts avotos esošās informācijas par romu laulībām secināms, ka kopumā sievietēm nepastāv problēmas dzīvot atsevišķi vai šķirt laulību, tātad romu tradīcijas neliedz šādu iespēju. Pieteicējas gadījums ir individuāls un vērtējams kā nesaskaņa abu personu starpā. Pārvaldei nav zināms iemesls, kādēļ pieteicējas vīrs ar varu centās piespiest pieteicēju turpināt kopdzīvi.

[2.11] Pārvaldes ieskatā pieteicēja nav atklājusi patiesos patvēruma pieprasīšanas motīvus. Pieteicēja, 2011.gada augustā atrodoties Latvijā, nepieprasīja patvērumu, bet, atkārtoti ierodoties Latvijā 2011.gada oktobrī, devās uz Zviedriju, lai tur lūgtu patvērumu. Pieteicējai Latvijā, Lietuvā un Lielbritānijā dzīvo radnieki, kas varētu būt par pamatu patiesajai interesei pārcelties uz dzīvi Eiropā.

[2.12] Pieteicēja norādīja, ka viņa ir izcietusi cietumsodu par noziegumu, ko izdarījis pieteicējas vīrs. Pieteicēja par minēto faktu ir iesniegusi apstiprinošus dokumentus. Pārvalde, atsaucoties uz izcelsmes valsts informācijas avotiem, norāda, ka romu tautības sievietes bieži uzņemas sava vīra vainu dažādos noziegumos. Tas tiek darīts pamatojoties uz nepieciešamību rūpēties par vīru, ģimeni un māju. Tā kā vairākumā gadījumu romu ģimenes ir daudz bērnu

ģimenes, tad pret sievieti – māti tiesa izturas maigāk, it sevišķi, ja sieviete ir stāvoklī. Šāda sistēma romu kopienā ir izstrādājusies praktisku apsvērumu dēļ. Romu sievieti tiesā notiesā reti un parasti sodi ir daudz maigāki, jo tiesas procesā piedalās viss tabors. Arī pieteicējas gadījumā ir noticis līdzīgi – pēc pieteicējas teiktā viņa ir notiesāta ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, bet ir atbrīvota pēc 2 gadiem.

[2.13] Pārvaldei nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja, pieņemot, ka viņa ir romu tautības, tā dēļ Krievijā ir saskārusies vai varētu saskarties ar vajāšanas darbībām, tā kā nesaskata vajāšanas darbību rakstura pazīmes Patvēruma likuma 21.panta otrās daļas izpratnē, un vienīgā persona, kas pret viņu ir vērsusies ir pieteicējas vīrs un viņa ģimene, kas nav definējami par vajātājiem Patvēruma likuma 25.panta izpratnē.

[2.14] Lai arī pieteicēja ir vērsusies pēc palīdzības milicijā, viņa nav vērsusies pēc palīdzības augstākās vai citās tiesību aizsardzības iestādēs, piemēram, prokuratūrā, tādējādi nav pamata konstatēt, ka Krievijas varas iestādes nevar vai nevēlas palīdzēt pieteicējai.

Tā kā pieteicējas laulība ir šķirta, nav pamata domāt, ka, vēršoties attiecīgajās iestādēs, tās arī šoreiz informētu pieteicējas vīru par iesniegtajām sūdzībām.

[2.15] Pieteicējai Krievijas teritorijā pastāv plašas iekšējās pārvietošanās iespējas, jo nav pamata uzskatīt, ka pieteicējas vīram būtu liela ietekme uz drošības iestādēm visā valstī.

[2.16] Izvērtējot pieteicējas iesnieguma atbilstību Patvēruma likuma 24.panta 1. un 2.punktā norādītajiem kritērijiem, Pārvalde balstās uz tiem pašiem argumentiem un analīzi, kas jau tika izklāstīta attiecībā uz bēgļa statusu un secina, ka pieteicējai nedraud nāves sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņas necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana.

Izvērtējot pieteicējas iesnieguma atbilstību Patvēruma likuma 24.panta 3.punktam, Pārvalde secina, ka Krievijā šobrīd nav tādu starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu, kas radītu smagus un individuālus draudus civiliedzīvotāju dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ.

[3] Ar Pārvaldes 2012.gada 2.oktobra lēmumu Nr.24/BD-743/307 (turpmāk arī – Lēmums Nr.2) nolemts atteikt piešķirt A.Č. bēgļa un alternatīvo statusu Latvijas Republikā.

Lēmums Nr.2 pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] 2012.gada 21.maija iesniegumā pieteicējs norādīja, ka pieprasa patvērumu Latvijā, jo Krievijā viņam draud briesmas no tēva V.Č., kurš liek pieteicējam tirgot narkotikas, pastāvīgi sit pieteicēju un pieteicēja māti Z.Č.

[3.2] 2012.gada 3.augustā notikušajā sākotnējā aptaujā un 2012.gada 22.maijā notikušajās pārrunās pieteicēja sniedza šādu informāciju.

[3.2.1] Pieteicējs 2011.gada 29.oktobrī ar vilcienu Maskava-Rīga izceļoja uz Latviju kopā ar savu māti. Latvijā uzturējās pie saviem radniekiem Majoros, no kurienes devās pie onkuļa uz Lietuvu. No Lietuvas pieteicējs ar māti devās uz Zviedriju, kur pieprasīja patvērumu.

[3.2.2] Pieteicējs pametis Krieviju, jo viņa tēvs viņam licis tirgot narkotikas. Pieteicēja tēvs esot „narkotiku barons”. Pieteicēja vienīgā problēma ir tēva cietsirdīgā attieksme gan pret

viņu, gan pret pieteicēja māti. Citu problēmu Krievijā pieteicējam neesot. Pieteicēja māte vēlējās, lai pieteicējs absolvē skolu un tad maina dzīvi, aizbēgot no tēva.

[3.2.3] Pieteicējs nekad nav strādājis. Naudu iztikai devis tēvs. Pieteicēja tēvs dzīvoja kopā ar pieteicēja māti. Pieteicēja māte ir neoficiāli strādājusi tirgū – tirgojusi apģērbu un konfektes. Ģimene Krievijā dzīvojusi pieticīgā īrētā dzīvoklī. Naudu par dzīvokļa īri devis pieteicēja tēvs.

[3.2.4] Pieteicēja tēvs bieži sitis pieteicēju un viņa māti. Tēvs jau no 11-12 gadu vecuma esot licis pieteicējam tirgot narkotikas un iepazīstinājis ar viņaprāt ietekmīgiem cilvēkiem.

[3.2.5] Pieteicējs kopā ar māti ir rakstījis iesniegumus milicijā par tēva darbībām, taču milicijas darbinieki esot sazinājušies ar pieteicēja tēvu. Pēc atgriešanās mājās pieteicēja tēvs esot sitis pieteicēju un viņa māti par vēršanos ar iesniegumu milicijā.

[3.2.6] Pieteicēja tēvs ir draudējis pieteicēja mātes brālim, kurš dzīvo Lietuvā, brīdinot, ka nodedzinās viņa māju, ja pieteicēja mātes brālis paņems pieteicēju un viņa māti pie sevis.

[3.2.7] Pieteicējs kopā ar māti krāja tēva doto naudu un, vēl esot Krievijā, nolēma doties uz Eiropu, lai tur pieprasītu patvērumu. 2011.gada pieteicējs un viņa māte lūdza patvērumu Zviedrijā, jo, braucot vilcienā uz Latviju, kāda sieviete esot to ieteikusi. Pēc sievietes teiktā, Zviedrijā pieteicējam un viņa mātei spēs palīdzēt.

[3.2.8] Pieteicējs vēlas dzīvot Latvijā. Ja pieteicējam tiks piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss, viņš vēlētos studēt, lai iegūtu kādu profesiju un spētu pilnvērtīgi strādāt.

[3.3] 2011.gada 13.augustā un 30.oktobrī pieteicējs ieceļojis Latvijā uz īstermiņa vīzu pamata ar mērķi apciemot radniekus.

2012.gada 20.februārī Pārvaldē tika saņemts Zviedrijas Dublinas nodaļas pieprasījums par pieteicēja atpakaļuzņemšanu. 2012.gada 28.martā Pārvalde apstiprināja pieprasījumu par pieteicēja atpakaļuzņemšanu Latvijā.

EURODOC Centrālās datu bāzes informācija liecina, ka pieteicējs 2011.gada 23.novembrī ir lūdzis patvērumu Zviedrijā.

[3.4] Pieteicējs ir uzrādījis autentisku Krievijas pilsoņa pasi, līdz ar to viņa identitāte tiek uzskatīta par pierādītu.

[3.5] Pieteicējs nav iesniedzis informāciju par to, ka savā valstī būtu saskāries ar kādām problēmām vai vajāšanu, kas saistīta ar viņa rasi, reliģiju, piederību kādai sociālai grupai vai viņa politiskajiem uzskatiem.

[3.6] Izvērtējot pieteicēja sniegto informāciju, secināms, ka kopumā tā ir ticama un atbilst Pārvaldes rīcībā esošajai informācijai. Tomēr šādi apstākļi nevar būt par pamatu bēgļa statusa piešķiršanai, jo iesniegums pamatots ar sadzīviska rakstura nesaskaņām ar viņa tēvu.

[3.7] Pārvalde ir ņēmusi vērā arī pieteicēja izglītības līmeni, darba pieredzes trūkumu, finansiālo stāvokli un sadzīves apstākļus. Pieteicējs, 2011.gada augustā atrodies Latvijā, nepieprasīja patvērumu, bet, atkārtoti ierodoties Latvijā 2011.gada oktobrī, devās uz Zviedriju, lai tur lūgtu patvērumu. Pieteicējam Latvijā, Lietuvā un Lielbritānijā dzīvo radnieki, kas varētu būt par pamatu patiesajai interesei pārcelties uz dzīvi Eiropā.

[3.8] Lai arī pieteicējs kopā ar māti ir vērsies pēc palīdzības milicijā, viņš nav vērsies pēc palīdzības augstākās vai citās tiesību aizsardzības iestādēs, piemēram, prokuratūrā, tādējādi nav pamata konstatēt, ka Krievijas varas iestādes nevar vai nevēlas palīdzēt pieteicējam.

Pieteicējam un viņa mātei Krievijas teritorijā pastāv plašas iekšējās pārvietošanās iespējas, jo nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja tēvam būtu liela ietekme uz drošības iestādēm visā valstī.

[3.9] Pārvalde neizslēdz iespēju, ka konfliktsituācijas pieteicēja ģimenē pastāvēja, tomēr, nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs ir saskāries vai varētu saskarties ar vajāšanas darbībām.

[3.10] Izvērtējot pieteicēja iesnieguma atbilstību Patvēruma likuma 24.panta 1. un 2.punktā norādītajiem kritērijiem, Pārvalde balstās uz tiem pašiem argumentiem un analīzi, kas jau tika izklāstīta attiecībā uz bēgļa statusu un secina, ka pieteicējam nedraud nāves sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana.

Izvērtējot pieteicēja iesnieguma atbilstību Patvēruma likuma 24.panta 3.punktam, Pārvalde secina, ka Krievijā šobrīd nav tādu starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu, kas radītu smagus un individuālus draudus civiliedzīvotāju dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ.

[4] 2012.gada 22.oktobrī Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts Z.Č. un A.Č. pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu. Pieteikums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[4.1] Iestāde nav objektīvi izvērtējusi līdzipieteicēju iesniegumus par bēgļa statusa piešķiršanu, nav izanalizējusi visus lietas faktus līdzipieteicēju izcelsmes valsts kontekstā, kā rezultātā ir izdarīti nepareizi secinājumi par līdzipieteicēju patvēruma iesniegumiem un pieņemti nepareizi lēmumi.

[4.2] Līdzipieteicēji baidās no vajāšanas saistībā ar nacionālo un tautības piederību. Līdzipieteicējus var atzīt par vajāšanas upuriem dēļ piederības īpašai sociālai grupai. Kā atzinis Apvienoto Nāciju Organizācijas Komisariāts bēgļu jautājumos, par īpašu sociālo grupu var atzīt arī tās personas, kuru ģimenes locekļi ir nacionālās minoritātes valstī un kuras tādēļ arī pašas saskaras ar vajāšanām savā izcelsmes valstī arī tajās situācijās, ja pašas vizuāli atbilst izcelsmes valsts pamatnācijai piederīgo personu ārējam izskatam. Šādas personas apvieno kopēja pagātnes pieredze un arī joprojām pastāvoši draudi, piemēram – atkārtota vajāšana dēļ tā iemesla, ka radnieks, tajā skaitā arī laulātais vai tēvs, ar kuru pastāv viena kopēja nedalīta māsaimniecība, ir nacionālā minoritāte tādā valstī kā Krievija, piemēram, viņš ir romu tautības persona, un bez tam arī kriminālā grupējuma loceklis. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka līdzipieteicēju vajāšana notiek gan pēc nacionālās vai tautības pazīmes, gan pēc piederības sociālajai grupai.

[4.3] Iestāde nepareizi interpretējusi līdzipieteicēju situāciju Krievijā un nepietiekami nopietni vērtē gadījumus, kad Krievijā fiziski un morāli cieš ne tikai personas, kuru izskats

vizuāli atbilst izcelsmes valsts pamatnācijai piederīgo personu ārējam izskatam, bet arī šo personu ģimenes locekļi.

Negatīvu attieksmi, kas izpaužas gan kā morāla, gan kā fiziska vardarbība, pauž ne tikai iedzīvotāji, bet arī valsts varas amatpersonas (piemēram, milicijas darbinieki). Līdz ar to Krievijā līdzpieteicējiem ir neiespējami saņemt palīdzību no tiesībsargājošajām iestādēm arī vardarbības uz pazemošanas gadījumos, it sevišķi situācijā, kad *V.Č.* ir romu izcelsmes un tajā pat laikā kriminālu aprindu persona.

[4.4] Lēmumā nepamatoti norādīts, ka līdzpieteicējiem ir plašas iekšējās pārvietošanās iespējas. *V.Č.* ir plaša ietekme un pazīšanās un viņš var atrast līdzpieteicējus, šantažēt un piespiest atgriezties, kā jau to ir darījis iepriekš. Līdzpieteicēji baidās atgriezties Krievijā, jo viņi atkal tiks vajāti un mocīti no *V.Č.* puses, un tiesību aizsardzības iestādes nevarēs un nevēlēsies palīdzēt līdzpieteicējiem.

[4.5] *V.Č.* rada tiešus draudus līdzpieteicēju dzīvībai un veselībai. Draudi personas dzīvībai ir uzskatāmi par vajāšanu un tas ir atzīts starptautiskā līmenī. Vācijas Federālā konstitucionālā tiesa, Kanādas tiesas un Austrālijas tiesas ir atzinušas, ka par vajāšanu ir atzīstamas darbības, kas apdraud personas veselību, dzīvību vai brīvību. Līdz ar to ir pamats atzīt, ka līdzpieteicēju pieteikumā un paskaidrojumos norādītās darbības, no kurām līdzpieteicēji baidās, ir atzīstamas par vajāšanu Patvēruma likuma 21.panta izpratnē.

[5] 2012.gada 3.decembrī Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts Pārvaldes paskaidrojums par pieteikumu. Paskaidrojums pamatots ar Lēmumā ietvertajiem apsvērumiem, papildus norādot šādus argumentus.

[5.1] Līdzpieteicēji pieteikumā norāda, ka tiek vajāti gan nacionālās piederības dēļ, gan piederības sociālajai grupai dēļ, proti, viņi tiek vajāti kā romu izcelsmes personas un kriminālā grupējuma locekļa ģimenes locekļi Krievijā. Līdzpieteicēju ieskatā viņi var tikt vajāti no apkārtējo personu puses, kā arī no valsts varas amatpersonu puses.

Šie apgalvojumi ir nepamatoti, jo līdzpieteicēji ne sākotnējās aptaujās, ne arī intervijās nav norādījuši, ka tikuši vai var tikt vajāti no citu Krievijas iedzīvotāju vai valsts varas amatpersonu puses. Līdzpieteicēji norādījuši, ka vienīgā persona, kura ir nodarījusi kaitējumu, ir *V.Č.* Nav pamata uzskatīt, ka *V.Č.* vajātu līdzpieteicējus to etniskās piederības vai dēļ piederības īpašai sociālai grupai. Faktu, ka valsts varas iestādes nav vajājušas līdzpieteicējus netieši apstiprina arī līdzpieteicēju iesniegtie dokumenti – tiesas 2006.gada 21.augusta nolēmums, par to, ka tiesa pirms noteiktā termiņa ir atbrīvojusi pieteicēju no soda izciešanas, pasēs, kā arī ārstniecības iestāžu izziņas un citi dokumenti.

[5.2] Informācija par izcelsmes valsti neapstiprina, ka Krievijā tiktu vajāti romu tautības pārstāvji. Kā norādīja paši līdzpieteicēji, viņu ārējais izskats atbilst valsts pamatnācijai piederīgo personu ārējam izskatam, kas būtiski samazina vajāšanas draudu esamību no izcelsmes valsts iedzīvotāju puses.

[6] Tiesas sēdē *A.Č.* un *Z.Č.* pārstāve prasījumu uzturēja. Viņi norādīja, ka *V.Č.* gadiem ilgi pieteicējus ir fiziski ietekmējis un emocionāli pazemojis, it īpaši, *Z.Č.* *A.Č.* parasti ir

fiziski ietekmēts tikai tad, kad centies aizstāvēt māti. Z.Č. pārstāve tiesas sēdē atzina, ka pieteicēju problēmas ir ne tik daudz saistītas ar viņu etnisko izcelsmi, bet gan to, ka viņi ir vardarbības ģimenē upuri, kurus Krievijas iestādes nespēj aizsargāt. Turklāt V.Č. ir ietekme milicijā, kas liedz saņemt milicijā aizsardzību un padara arī neiespējamu pārceļšanos dzīvot citur, jo V.Č. viņus atradīs un turpinās vajāšanu. Z.Č. Krievijā nav radu vai draugu, kas varētu palīdzēt.

Iestādes pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstiskajos paskaidrojumos minētajiem argumentiem. Papildus Iestādes pārstāvis uzsvēra, ka pieteicēji var pārcelties uz citu dzīvesvietu Krievijā, kur V.Č. nebūs ietekmes milicijā. Līdz ar to viņi varēs saņemt aizsardzību.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikumu ir jāapmierina.

[8] Izskatāmajā lietā pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu. Izskatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[9] Patvēruma likuma 20.panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kurš, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību un uz kuru neattiecas šā likuma 27.panta nosacījumi.

Tātad, lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, tiesai ir jākonstatē, ka:

- 1) persona ir trešās valsts valstspiederīgais, kurš atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir;
- 2) persona pamatoti baidās no vajāšanas;
- 3) vajāšana ir saistīta ar personas rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņas politiskajiem uzskatiem;
- 4) persona nespēj vai baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību;
- 5) uz personu neattiecas Patvēruma likuma 27.panta nosacījumi.

[10] Pieteicēji ir uzrādījuši autentiskas Krievijas pilsoņa pasēs. Līdz ar to lietā nav strīda par to, ka pieteicēji ir trešās valsts valstspiederīgie, kuri atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgie viņi ir.

[11] Tiesai ir jāizvērtē, vai ir pamats uzskatīt, ka pieteicēji pamatoti baidās no vajāšanas.

[11.1] Vajāšanas jēdziens ir skaidrots Patvēruma likuma 21.pantā. Atbilstoši šim pantam par vajāšanu atzīstamas:

1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu;

2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Vajāšana var izpausties kā fiziska vai garīga vardarbība, ieskaitot seksuālu vardarbību, tiesiski un administratīvi pasākumi vai arī policijas vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai tiek īstenoti diskriminējošā veidā, nesamērīga vai diskriminējoša apsūdzība vai nesamērīgs vai diskriminējošs sods, juridiskas pārsūdzības atteikums, kura rezultātā tiek piespriests nesamērīgs vai diskriminējošs sods, apsūdzība vai sods par atteikšanos pildīt militāro dienestu konflikta laikā, ja militārā dienesta pildīšana ietvertu noziegumu vai tādas darbības, uz kurām attiecas Patvēruma likuma 27.panta pirmās daļas 3., 4. un 5.punkts, darbības, kas īpaši vērstas pret dzimumu vai pret nepilngadīgām personām.

[11.2] Pieteicēji ir norādījuši, ka baidās par savu dzīvību, jo *V.Č.* var viņus nogalināt. No pieteicēju paskaidrojumiem kopumā ir saprotams, ka ir apdraudēta arī viņu veselība, jo *V.Č.* ir ilgstoši viņus fiziski ietekmējis.

Tiesa konstatē, ka Lēmumā nav apšaubīta pieteicēju paskaidrojumu ticamība. Arī tiesa, izvērtējot pieteicēju paskaidrojumus un lietas materiālus, atzīst, ka pieteicēju paskaidrojumi par pārciesto ir ticami. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicēju bailes no norādītajām darbībām ir objektīvi pamatotas.

[11.3] Tiesa, izvērtējot to, vai pieteicēju norādītās darbības var tikt atzītas par vajāšanu, konstatē, ka tiesības uz dzīvību ir garantētas Latvijas Republikas Satversmes 93.pantā, ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 6.pantā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 2.pantā. Atbilstoši ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 4.pantam un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 15.pantam, atkāpšanās no šo tiesību ievērošanas netiek pieļauta pat kara vai izņēmuma stāvokļa laikā.

Personas piekaušana un emocionāla pazemošana var tikt vērtēta kā spīdzināšanas, necilvēcīgas un pazemojošas apiešanās aizlieguma pārkāpums. Spīdzināšanas, necilvēcīgas un pazemojošas apiešanās un sodīšanas aizliegums ir noteikts Latvijas Republikas Satversmes 95.pantā, ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 7.pantā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.pantā. Atbilstoši ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 4.pantam un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 15.pantam, atkāpšanās no šo tiesību ievērošanas netiek pieļauta pat kara vai izņēmuma stāvokļa laikā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka personas spīdzināšana vai nonāvēšana var tikt atzīta par smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu un līdz ar to vajāšanu Patvēruma likuma

21.panta izpratnē.

Tas, ka draudi personas dzīvībai, veselībai un fiziskajai neaizskaramībai ir uzskatāmi par vajāšanu, ir atzīts gan starptautiskā līmenī, gan arī dažādās valstīs. Tā Eiropas Savienības 1996.gada 4.marta Kopējās Nostājas, ko Padome, balstoties uz K.3 pantu Līgumā par Eiropas Savienību, izstrādājusi par saskaņotu termina „bēglis” lietojumu 1. pantā 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļa statusu (96/196/TI), 4.punktā skaidrots: lai varētu runāt par „vajāšanu”, darbībām, ko patvēruma meklētājs pārcietis vai no kā baidās, jābūt pietiekami nopietnām to būtības vai atkārtotības dēļ. Tās var būt darbības, kas nopietni apdraud cilvēktiesības, piemēram, personas dzīvību vai fizisko veselību.

Vācijas Federālā konstitucionālā tiesa ir atzinusi, ka par vajāšanu ir atzīstamas darbības, kas apdraud personas veselību vai dzīvību (*BVerfGE 54, 341*, <http://www.servat.unibe.ch/dfr/bv054341.html>). To ir atzinušas arī Kanādas tiesas (*Immigration and Refugee Board of Canada, Interpretation of the Convention Refugee Definition in the Case Law, 31 December 2005, para 3.1.3.1.*, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47137db52.html>) un Austrālijas tiesas (*International Refugee Consulting, Analytical Compilation of Australian Refugee Law Jurisprudence (Part II), February 2006, p.294, 297*, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/42cd4b124.html>).

Nemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēju norādītās darbības, no kurām viņi baidās, varētu būt atzīstamas par vajāšanu Patvēruma likuma 21.panta izpratnē.

[11.4] Patvēruma likuma 25.pantā skaidrots, ka vajātāji vai smaga kaitējuma nodarītāji var būt:

- 1) izcelsmes valsts;
- 2) izcelsmes valsts partijas vai organizācijas, kas kontrolē šo valsti vai būtisku tās teritorijas daļu;
- 3) izcelsmes valsts grupējumi vai personas, ja ir iespējams pierādīt, ka izcelsmes valsts, tās partijas vai organizācijas vai starptautiskās organizācijas nav spējīgas vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai smagu kaitējumu, kā noteikts šā likuma 26.pantā.

No pieteicēju paskaidrojumiem izriet, ka vajātājs ir privātpersona – *V.Č.* Tas nozīmē, ka tiesai ir jāpārbauda, vai pieteicēju izcelsmes valsts ir spējīga un vēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu.

Pieteicēji norādīja, ka viņi divas reizes ir vērsušies policijā ar sūdzībām par vardarbību. Taču policija nav sniegusi nekādu palīdzību, bet gan ir paziņojusi *V.Č.*, kurš ieradies uz policijas iecirkni pēc pieteicējiem.

Tiesa konstatē, ka Lēmumā nav apšaubīts tas, ka pieteicēji ir griezušies policijā pēc palīdzības, bet to nav saņēmuši. Izpētot izcelsmes valsts informāciju, tiesa atzīst, ka ir ticams, ka pieteicēji policijā nesaņēma nekādu palīdzību. Tā, piemēram, ASV Valsts departamenta ziņojumā ir norādīts, ka Krievijā korupcija ir plaši izplatīta problēma arī izpildvarā visos līmeņos. Kā viena no sfērām, kur ir vislielākās problēmas ar korupciju, ir minēta tiesībsargājošā joma, tātad policijas darbības joma. *Freedom House* 2012.gada ziņojumā Krievijai attiecībā uz korupciju ir piešķirts indekss 6,50 (skalā no 1-7, kur viens apzīmē vislielāko valsts progresu korupcijas apkarošanā un novēršanā, bet 7 – vismazāko). Šajā

ziņojumā arī norādīts, ka reformai policijā ir bijusi maza ietekme uz korupciju tiesībsargājošās iestādēs (*Freedom House, Nations in Transit 2012 - Russia, 6 June 2012, available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4fd5dd2741.html>*).

ASV Valsts departamenta ziņojumā norādīts, ka arī vardarbība ģimenē ir liela problēma Krievijā. Krievijas Valsts domes Sociālās aizsardzības komiteja ziņoja, ka 2010.gadā Krievijā tika nogalināti 21 400 cilvēki, no kuriem divas trešdaļas bija sievietes, kas mira vardarbības ģimenē rezultātā. Atbilstoši Iekšlietu ministrijas norādītajam vismaz 34 000 sieviešu gadā cieš no vardarbības ģimenē. Savukārt kāda nevalstiskā organizācija norāda, ka apmēram 70 procenti vardarbības gadījumu nemaz netiek reģistrēti. Nevalstiskās organizācijas ziņo, ka policija nevēlas reģistrēt sūdzības par vardarbību ģimenē un bieži vien atrunā upurus no sūdzību iesniegšanas. Lielākā daļa iesniegto sūdzību tiek noraidītas tehnisku iemeslu dēļ vai arī tiek nodotas samierināšanas procesam pie mirtiesneša, kurš vairāk koncentrējas uz ģimenes saglabāšanu, nevis vainīgā sodīšanu (*United States Department of State, 2011 Country Reports on Human Rights Practices - Russia, 24 May 2012, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4fc75a6b73.html>*). Arī citi avoti norāda uz to, ka policija nevēlas palīdzēt vardarbības ģimenē upuriem (*Immigration and Refugee Board of Canada, Russia: Domestic violence; recourse and protection available to victims of domestic violence; support services and availability of shelters (2007-2009), 18 December 2009, RUS103312.E, available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b7cee88c.html>*).

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka ir pamats uzskatīt, ka pieteicēji nevar Krievijā saņemt aizsardzību pret vardarbību ģimenē, it īpaši, tāpēc, ka *V.Č.* ir ietekme policijā.

[11.5] Tā kā pieteicēju norādītās darbības ir uzskatāmas par vajāšanu un valsts nenodrošina aizsardzību pret vardarbību ģimenē, tad tiesa atzīst, ka pieteicēji pamatoti baidās no vajāšanas.

[12] Bēgļa statusu persona var iegūt tikai tad, ja vajāšana ir saistīta ar personas rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņas politiskajiem uzskatiem.

[12.1] Tiesa ņem vērā pieteicējas pārstāves tiesas sēdē norādīto, ka vajāšana nav saistīta ar pieteicēju tautību, bet tā ir individuāla *V.Č.* uzvedības problēma. Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicēju vajāšana nav saistīta ar viņu tautību. Nav arī nekāda pamata uzskatīt, ka pieteicēju vajāšana būtu saistīta ar viņu rasi, reliģiju vai viņu politiskajiem uzskatiem.

[12.2] Izvērtējot to, vai ir pamats uzskatīt, ka pieteicēju vajāšana ir saistīta ar viņu piederību kādai sociālai grupai, tiesa konstatē, ka Patvēruma likuma 22.panta pirmās daļas 4.punktā ir skaidrots, ka persona ir piederīga pie kādas sociālas grupas Patvēruma likuma izpratnē, ja attiecīgās grupas dalībniekiem ir kopējas iedzimtas pazīmes vai kopēja izcelsme, ko nevar mainīt, vai viņiem ir kopējas pazīmes vai pārliecība, kas personas identitātei vai apziņai ir tik svarīga, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, kuru apkārtējā sabiedrība uztver kā atšķirīgu. Tiesa ņem vērā, ka ar Patvēruma likumu Latvijā ir ieviesta Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu

statusu un piešķirtās aizsardzības saturu. Šīs direktīvas 10.panta pirmās daļas „d” punktā ir skaidrots, ka grupa veido īpašu sociālu grupu jo īpaši, ja šās grupas dalībniekiem piemīt kopīgas iedzimtas pazīmes vai kopēja pagātne, ko nevar mainīt, vai tiem piemīt kopējas pazīmes vai pārliecība, kas ir tik svarīga identitātei vai apziņai, ka personu nevar spiest no tās atteikties, un minētajai grupai attiecīgajā valstī ir īpatna identitāte, jo apkārtējā sabiedrība to uztver kā atšķirīgu. Līdz ar to tiesa secina, ka Patvēruma likuma 22.panta pirmās daļas 4.punktā ar vārdiem „kopēja izcelsme, ko nevar mainīt” ir domāta „kopēja pagātne, ko nevar mainīt.”

[12.3] Tiesas ieskatā ir pamats uzskatīt, ka Z.Č. pieder īpašai sociālai grupai – sievietes, kas Krievijā ir vardarbības ģimenē upuri. Šādām sievietēm ir kopīga pagātne, jo tās ir cietušas no vardarbības ģimenē un to nevar mainīt. Būtiski ir arī tas, ka šīs sievietes nav saņēmušas savā valstī aizsardzību. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka aizsardzību pret vardarbību ģimenē nevar uzskatīt par tīri privātu lietu un valstij no tiesībām uz privāto dzīvi izriet pozitīvs pienākums aizsargāt upurus no vardarbības ģimenē (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008.gada 12.jūnija spriedums lietā Bevacqua and S. v.Bulgaria, Nr.71127/01, 83.punkts*). Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir arī norādījusi, ka vardarbība pret sievietēm, tostarp vardarbība ģimenē ir sieviešu diskriminācijas veids. Tas ir saistīts ar sievietes zemāko statusu sabiedrībā, un to pastiprina grūtības, ar ko sievietes saskaras šādos gadījumos, ja meklē valsts aizsardzību. Līdz ar to Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka valsts nespēja aizsargāt sievietes no vardarbības ģimenē neatkarīgi no tā, vai tas notiek ar nodomu vai bez nodoma, pārkāpj sieviešu tiesības uz vienlīdzīgu aizsardzību, proti, diskriminācijas aizlieguma principu (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009.gada 9.jūnija spriedums lietā Opuz v. Turkey, Nr.33401/02, 187.-191.punkts*).

To, ka sievietes, kas ir vardarbības ģimenē upuri, var būt īpaša sociālā grupa ir atzinušas arī Kanādas tiesas (*Immigration and Refugee Board of Canada, Interpretation of the Convention Refugee Definition in the Case Law, 31 December 2005, para 4.5., <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47137db52.html>*) un Austrālijas tiesas (*International Refugee Consulting, Analytical Compilation of Australian Refugee Law Jurisprudence (Part I), February 2006, p.139, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f5c5fff2.html>*).

Nemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka Z.Č. vajāšana ir saistīta ar viņas piederību īpašai sociālai grupai.

[12.4] Tiesa uzskata, ka arī A.Č. vajāšana ir saistīta ar viņa piederību īpašai sociālai grupai – vardarbības ģimenē upuru ģimenes locekļi. No pieteicēju paskaidrojumiem izriet, ka A.Č. cieta no vardarbības tāpēc, ka viņš mēģināja aizsargāt savu māti, kura bija vardarbības ģimenē upuris. Šādā gadījumā par īpašu pazīmi, kas personai ir tik svarīga, ka personu nevar spiest no tās atteikties, var tikt atzītas ģimenes saites ar tādu personu, kura tiek pakļauta vajāšanai sava dzimuma dēļ. Ja ģimenes loceklis, pats nebūdamis sieviete, mēģina aizsargāt upuri un tāpēc arī pats cieš no vardarbības ģimenē, tad, tiesas ieskatā, iespējams uzskatīt, ka šādas personas ģimenes locekļi ir vajāšanai pakļauta īpaša sociālā grupa Patvēruma likuma izpratnē. It īpaši tas attiecas uz vardarbības ģimenē upuru bērniem, kuri bieži arī kļūst par upuriem tāpēc, ka cenšas pasargāt māti. Turklāt no pieteicēju paskaidrojumiem izriet, ka

pastāv iespējamība, ka *V.Č.* var mēģināt arī izmantot *A.Č.*, lai panāktu *Z.Č.* atgriešanos pie viņa. Līdz ar to arī šādā kontekstā *A.Č.* ģimenes saites ar *Z.Č.* var pakļaut viņu vardarbības riskam. Turklāt *A.Č.* kā *Z.Č.* ģimenes loceklis tāpat nav saņēmis valsts aizsardzību.

Tiesa konstatē, ka pie šāda secinājuma ir nonākušas arī citu valstu tiesas, atzīstot, ka ģimenes attiecības var veidot piederību īpašai sociālajai grupai un tādējādi radīt pamatu saņemt patvērumu sakarā ar vajāšanu šo ģimenes saišu dēļ (*sk., piemēram, ANO Bēgļu komisariāta tiesu prakses 2008.gada apkopojuma 4.5.2.apakšpunktu, <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/47dfc8e32.pdf>*).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka *A.Č.* vajāšana ir saistīta ar viņa piederību īpašai sociālai grupai.

[13] Tiesai ir arī jāvērtē tas, vai pieteicēji nespēj vai baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību.

[13.1] Patvēruma likuma 26.panta otrajā daļā ir skaidrots, ka aizsardzība ir nodrošināta, ja izcelsmes valsts veic pasākumus, lai novērstu vajāšanu vai smagu kaitējumu, tostarp arī uztur efektīvu tiesību sistēmu, kuras mērķis ir atklāt ar vajāšanu vai smagu kaitējumu saistītas darbības, kā arī apsūdzēt un sodīt par šīm darbībām, un ja patvēruma meklētājam ir pieejama šāda aizsardzība.

Tiesa jau konstatēja, ka pieteicēji ir mēģinājuši saņemt palīdzību policijā, taču palīdzība netika sniegta. Tas var būt saistīts gan ar *V.Č.* ietekmi policijā, ko apstiprina informācija par korupciju policijā, gan arī policijas nevēlēšanos palīdzēt vardarbības ģimenē upuriem. Tiesa jau norādīja, ka izcelsmes valsts informācija liecina par to, ka vardarbība ģimenē ir liela problēma Krievijā un 2010.gadā divas trešdaļas no nogalinātajiem bija tieši sievietes, kuras mira vardarbības ģimenē rezultātā. Tāpat tiesa jau konstatēja, ka izcelsmes valsts informācija liecina par policijas nevēlēšanos sniegt palīdzību upuriem.

ANO Cilvēktiesību komiteja ir kritizējusi to, ka Krievijā normatīvajos aktos nav paredzēta speciāla aizsardzība tieši vardarbības ģimenē upuriem. Komiteja ir izteikusi bažas par lielo vardarbības ģimenē izplatību un patvēruma centru trūkumu (*UN Human Rights Committee (HRC), Concluding observations of the Human Rights Committee : Russian Federation, 24 November 2009, CCPR/C/RUS/CO/6, available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b2603442.html>*).

[13.2] Patvēruma likuma 29.pants noteic, ka patvēruma meklētājam nepiešķir bēgļa vai alternatīvo statusu, ja kādā viņa izcelsmes valsts daļā bailes no iespējama smaga kaitējuma un no vajāšanas nav pamatotas un patvēruma meklētājs var palikt šajā valsts daļā.

Iestādes pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka pieteicēji var pārcelties uz dzīvi citur Krievijā, kur *V.Č.* viņus nevarēs atrast un kur viņi varēs saņemt palīdzību no policijas nepieciešamības gadījumā, jo *V.Č.* nevar būt ietekme uz policiju visā Krievijas Federācijā.

Tiesa norāda, ka izcelsmes valsts informācija liecina par to, ka policija visā Krievijas Federācijā izturas atturīgi pret vardarbību ģimenē un nevēlas sniegt palīdzību upuriem. No izcelsmes valsts informācijas neizriet, ka kādā Krievijas daļā situācija būtu būtiski labāka. Līdz ar to pārcelšanās uz citu dzīvesvietu Krievijā nenodrošinās pieteicējiem nepieciešamo

aizsardzību, ja V.Č. viņus atradīs. Tiesas ieskatā nav iespējams pilnīgi skaidri pateikt, vai V.Č. atradīs pieteicējus, ja viņi pārcelsies uz dzīvi citur, vai neatradīs. Taču, ņemot vērā pieteicēju paskaidrojumus par V.Č. sakariem un ietekmi policijā, šādu iespēju nevar izslēgt un tā nav vērtējama kā ļoti niecīga. Līdz ar to nav pamata apgalvot, ka, pārceļoties uz dzīvi citur, pieteicēji ar lielu ticamību vairs nebūtu apdraudēti.

Turklāt tiesas ieskatā šajā gadījumā it īpaši ir jāņem vērā Z.Č. veselības stāvoklis. Lai persona varētu pārcelties uz dzīvi citā vietā, viņai ir nepieciešams mājoklis šajā jaunajā dzīvesvietā un iztikas līdzekļi. No lietā esošajiem medicīniskajiem dokumentiem var secināt, ka Z.Č. šobrīd nebūtu spējīga strādāt un uzturēt sevi. A.Č. līdz šim arī nav bijusi nekāda pieredze algotā darbā un viņam ir tikai vidējā izglītība. No pieteicēju paskaidrojumiem izriet, ka viņiem Krievijā nav radnieku vai draugu, kas varētu palīdzēt. Savukārt, piemēram, Latvijā viņiem ir radnieki, kas var palīdzēt. Līdz ar to tiesas ieskatā pieteicējiem šobrīd, ņemot vērā Z.Č. veselības stāvokli, nav reālu iespēju pārcelties uz dzīvi citur Krievijā.

Tiesas ieskatā nav pamatota arī Iestādes pārstāvja norāde, ka pieteicēji var pārcelties uz dzīvi citur Krievijā un saņemt sociālo palīdzību. Persona Krievijā var saņemt sociālo palīdzību vietā, kur viņai ir reģistrēta pastāvīgā dzīvesvieta. Savukārt pastāvīgo dzīvesvietu var reģistrēt persona viņai piederošā dzīvojamā telpā, uz rakstveida īres līguma pamata vai saņemot piekrišanu reģistrācijai no radniekiem vai draugiem (*Immigration and Refugee Board of Canada, Russia: Residence registration system; official procedures to change registration; whether registration is required to access government services; police treatment of ethnic minorities and unregistered persons; regional restrictions on registration, particularly in Moscow, St. Petersburg and Yekaterinburg, 14 December 2009, RUSI03311.E, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b7cee8728.html>*). Tā kā pieteicējiem nav radu vai draugu Krievijā, tad reģistrēt dzīvesvietu citur un saņemt sociālo palīdzību viņi varētu tikai tad, ja iegādātos dzīvojamo telpu vai noslēgtu rakstveida īres līgumu. Taču tam ir vajadzīgi finanšu līdzekļi, kuru pieteicēju rīcībā šobrīd nav. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pieteicējiem ir reāla iespēja pārcelties uz dzīvi citur Krievijā.

[13.3] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka Krievijas Federācija nespēj nodrošināt pieteicējiem aizsardzību.

[14] Tiesības uz bēgļa statusu ir personai, uz kuru neattiecas Patvēruma likuma 27.panta nosacījumi. Patvēruma likuma 27.pants nosaka:

„(1) Bēgļa statusu nepiešķir, ja pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem:

1) persona saņem aizsardzību vai palīdzību no citām Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūrām, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas augsto komisāru bēgļu lietās. Ja personai šāda aizsardzība vai palīdzība ir pārtraukta jebkādu iemeslu dēļ un ja ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas rezolūcijām tās stāvoklis nav īpaši noteikts, uz to attiecas šā likuma noteikumi;

2) Latvijas Republikas kompetentās iestādes atzinušas, ka personai ir tiesības un pienākumi, kādi attiecināti uz Latvijas pilsoņiem, vai arī tiem līdzvērtīgas tiesības vai pienākumi;

3) persona izdarījusi starptautiskajos dokumentos definētu noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci;

4) persona pirms ierašanās Latvijas Republikā izdarījusi noziegumu, kuram nav politiska rakstura un kurš saskaņā ar Latvijas Republikas likumu atzīstams par sevišķi smagu noziegumu;

5) persona veikusi darbības, kas vērstas pret Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem;

6) ir pamats uzskatīt, ka persona rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai;

7) persona, kas ar Latvijas Republikas tiesas spriedumu atzīta par vainīgu sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, rada draudus Latvijas sabiedrībai.

(2) Šā panta pirmās daļas 3., 4. un 5.punktu piemēro arī personām, kas kūda uz minētajiem noziegumiem vai darbībām vai citādi piedalās minēto noziegumu vai darbību izdarīšanā vai sekmēšanā.”

Tiesa konstatē, ka lietā nav materiālu, kas liecinātu, ka uz pieteicējiem attiecas kāds no Patvēruma likuma 27.panta nosacījumiem. Līdz ar to tiesa atzīst, ka šī prasība ir izpildīta.

[15] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka pieteicēji ir trešās valsts valstspiederīgie, kuri, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņu piederību īpašai sociālai grupai, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgie viņi ir, un nespēj saņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, un uz viņiem neattiecas Patvēruma likuma 27.panta nosacījumi. Tas nozīmē, ka pieteicējiem ir tiesības iegūt bēgļa statusu. Līdz ar to tiesai ir pamats apmierināt pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un uzlikt par pienākumu Iestādei izdot lēmumu par bēgļa statusa piešķiršanu pieteicējiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 254.pantu un Patvēruma likuma 31.panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt Z.Č. (Z.Č.) un A.Č. (A.Č.) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

Uzdot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par bēgļa statusa piešķiršanu Z.Č. un A.Č..

Tiesas spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese	(paraksts)	A.Kovaļevska
Tiesnese	(paraksts)	M.Romanova
Tiesnese	(paraksts)	A.Zariņa

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnese

A.Kovaļevska

Rīgā 2013.gada 29.janvārī